



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **H. N.**, zastoupený JUDr. Marií Brožovou, advokátkou se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 9. 2007, č. j. OAM-1-298/VL-10-HA08-2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 2. 2009, č. j. 60 Az 101/2007 - 35,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 2. 2009, č. j. 60 Az 101/2007 - 35, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Rozhodnutím ze dne 6. 9. 2007 rozhodl žalovaný o neudělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“). Hlavním důvodem uváděným žalobcem v jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo tvrzení, že se jej nigerijská vláda snaží zlikvidovat kvůli podpoře, kterou poskytoval hnutí Massob, usilujícímu o obnovu státu Biafra. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce využil odkazu na hnutí Massob na podporu své žádosti o mezinárodní ochranu účelově; v jeho výpovědi správní orgán shledal vážné nedostatky, které ukazují na jeho neznalost „politické problematiky“. Sice uvedl správně zkratku hnutí, avšak jeho další objasnění cílů hnutí je

velmi plytké a jeho vysvětlení se opírá pouze o povrchnosti a obecně známé skutečnosti. Hloubka a intenzita politického názoru, přesvědčení a znalosti dané problematiky s dopadem na žalobcův život zde chybí. Žadatelovy obavy z policejního postihu považoval správní orgán rovněž za neopodstatněné; kdyby skutečně státní orgány v Nigérii měly zájem žalobce postihovat pro jeho členství v hnutí Massob, jistě by vyvinuly nějaké konkrétní kroky. To se však nestalo a žalobce žádné potíže se státními orgány neměl, což ostatně sám uvedl. Žalovaný tak shledal, že žalobce nebyl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod dle § 12 písm. a) zákona o azylu, nebyl ohrožen pro svou rasu, pohlaví, národnost, náboženství, příslušnost k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů dle § 12 písm. b) zákona o azylu; stejně tak nesplňuje důvody pro udělení azylu dle § 13 a § 14 zákona o azylu a pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b téhož zákona.

Žalobce proti rozhodnutí žalovaného podal žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) rozsudkem ze dne 11. 2. 2009.

Rozsudek žalobce (dále též stěžovatel) napadl kasační stížností. V té nejprve namítl, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, protože důvodnost jeho strachu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu je dána tím, že byl pronásledován za svou příslušnost k hnutí Massob a za zastávání politických názorů členů hnutí Massob, kteří byli jeho přáteli, se kterými sympatizoval, poskytoval jim služby a které finančně podporoval, čímž veřejně projevoval svůj souhlas s politickými cíli tohoto hnutí.

Stěžovatel dále uvádí, že ze zpráv o dodržování lidských práv v Nigérii jasně vyplývá, že stát, tj. vláda a její mocenské složky, jsou nečinní k bezpráví a k porušování lidských práv, zejména pokud zjistí, že jde o přívržence hnutí Massob a jeho podporovatele. V zemi vládne korupce a faktické bezpráví, pronásledování a nelidské zacházení s přívrženci (resp. podporovateli) hnutí Massob ve vězení je často založeno i na falešných udáních, svévoli, nedostatečném vyšetřování, odstrašujících podmínkách ve vězení, krutém mučení; častá jsou i úmrtí, případně sebevraždy. Stěžovatel tak žije ve strachu, když si představí, že by se někdy musel vrátit do Nigérie. Dále uvádí, že krajský soud ani žalovaný pečlivě nezkoumali podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, neboť žalobce má důvodné obavy, že v případě návratu mu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) citovaného zákona v podobě nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání.

Stěžovatel dále namítl, že rozhodnutí krajského soudu trpí vadou spočívající v nedostatku důvodů. Krajský soud i žalovaný uvedli, že žalobce cíleně využil skutečnosti obecně známé z médií. Stěžovatel však tvrdí, že ve své výpovědi nemá žádné rozpory a že ani krajský soud ani žalovaný neuvedli, o jaké rozpory se konkrétně jedná. Pokud by stěžovatel pouze využíval informací známých z médií, pak by svou situaci líčil odlišně. Uváděl by, že je členem hnutí Massob, že se účastnil demonstrací, že mu bylo sděleno obvinění apod. Stěžovatel však doopravdy sdělil správnímu orgánu, co se stalo, a nic si nevymýšlel. Rovněž tak není pravda, že se žalobce nezúčastnil žádné politické akce, protože se zúčastnil jedné.

Vzhledem k výše uvedenému se stěžovatel domnívá, že rozhodnutí krajského soudu není opřeno o dostatečné důkazy odůvodňující zamítnutí jeho žádosti, závěry krajského soudu jsou v rozporu i se samotným spisem a zprávami v něm založenými a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil. Současně stěžovatel navrhuje, aby jeho kasační stížnost měla odkladný účinek na vykonatelnost napadeného rozhodnutí krajského soudu.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhnul, aby ji Nejvyšší správní soud zamítnul jako nedůvodnou.

II.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Zde Nejvyšší správní soud shromáždil výčet typových případů, v nichž se může jednat o přijatelnou kasační stížnost. Jako jeden možný případ uvedl rovněž situaci, kdy je v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení takového druhu se pak může jednat například tehdy, pokud krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud shledal uvedené pochybení jednak v tom, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jednak ve skutečnosti, že krajský soud odkazuje v odůvodnění svého rozhodnutí na důkazy (zprávy), které nejsou součástí ani správního, ani soudního spisu, které nebyly nikterak zmiňovány ani žalovaným v jeho rozhodnutí a které nebyly ani řádně provedeny v řízení před krajským soudem. Z uvedeného důvodu je třeba nahlížet na kasační stížnost jako na přijatelnou a Nejvyšší správní soud mohl přistoupit k posouzení důvodnosti v ní uplatněných námitek.

Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí po rekapitulaci předchozího řízení ve věci a po shrnutí obsahu důkazů provedených správním orgánem toliko uvedl, že „ze všech procesních úkonů učiněných žalobcem v tomto řízení (...) zjistil, že žalobce ve své výpovědi uváděl rozporuplné skutečnosti“. Následně odkázal na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2002, sp. zn. 5A 746/2000, podle nějž „potřebnou věrohodnost sama osoba, a tím i její příběh, nutně ztrácí, pakliže je nepravdivost jejích tvrzení opakovaně zjištěna a nasvědčuje tak tomu, že k odchodu z vlasti vedly žadatele jiné než jím tvrzené skutečnosti.“ Dále odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, dle kterého „obecné tvrzení žalobce o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání takového nebezpečí, za situace, kdy se žalobce v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.“ Krajský soud pak uzavřel, že v případě žalobce nebyly naplněny důvody k udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

Krajský soud tedy svůj závěr o nedůvodnosti žaloby postavil v podstatě pouze na tvrzení, že *„žalobce ve své výpovědi uváděl rozporuplné skutečnosti“*, a dále na odkazu na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54. Nikterak už však nespecifikoval, v čem konkrétně spočívala rozporuplnost výpovědi žalobce, anebo proč se domnívá, že je možné na daný případ aplikovat citovaný judikát zdejšího soudu. Krajský soud tak žalobci (který podal poměrně obsáhlou a konkrétní body obsahující žalobu) vyčetl obecnost jeho tvrzení, paradoxně však sám ve svém rozhodnutí zůstal velice vágní a nekonkrétní. Nejvyšší správní soud již přitom judikoval, že v případě, že je ta část odůvodnění rozsudku krajského soudu, v níž se má krajský soud vyjádřit ke skutkovým a právním otázkám vyplývajícím z uplatněných žalobních bodů, tvořena z valné části toliko pasážemi převzatými bez dalšího komentáře z publikovaného rozhodnutí v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž by krajský soud zároveň vyložil, jaký význam mají tyto převzaté závěry pro jeho rozhodnutí ve věci, je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Obdobně lze odkázat také na rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, v němž zdejší soud uvedl, že: *„není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Nestačí, pokud soud při vypořádávání se s touto argumentací účastníka pouze konstatuje, že tato je nesprávná, avšak neuvede, v čem (tj. v jakých konkrétních aspektech resp. důvodech právních či případně skutkových) její nesprávnost spočívá.“*

Nadto lze upozornit na skutečnost, že krajský soud uvedl ve výčtu důkazů, z nichž měl při svém rozhodování vyjít správní orgán, rovněž informace k situaci v zemi původu, které nejsou součástí spisu a o nichž se žalovaný ve svém rozhodnutí vůbec nezmiňuje (např. ACCORD ze srpna 2004, zpráva MV ČR nazvaná „Nigérie-Dánská imigrační služba“ z ledna 2005, zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o stavu dodržování lidských práv za rok 2003 a 2004, informace Ministerstva vnitra Velké Británie nazvaná „Nigérie-zpráva o zemi“ z dubna 2005). Kromě toho, že obsah těchto zpráv Nejvyšší správní soud nemůže přezkoumat, je třeba poukázat na skutečnost, že krajský soud rozhodl o věci bez nařízení jednání. Pokud však ve svém rozhodnutí vycházel ze zpráv, s nimiž správní orgán v předchozí fázi řízení žalobce neseznámil, pak byl krajský soud povinen tyto nové důkazy řádně provést, tedy nařídit k jejich provedení jednání a dát účastníkům možnost se k nim vyjádřit. Uvedeným postupem krajského soudu došlo k porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces, vyplývajícího z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na svou konstantní judikaturu, viz např. rozsudek ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 - 98, anebo rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 Azs 103/2005 - 76 (publikovaný pod č. 687/2005 Sb. NSS). Podle posledně citovaného rozsudku: *„jestliže krajský soud provádí dokazování (§ 77 odst. 1 s. ř. s.), je povinen nařídit jednání, a to i tehdy, pokud účastníci řízení souhlasili s rozhodnutím o věci samé bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Provedl-li krajský soud dokazování...“*, byť pouze listinnými důkazy, *„...bez nařízení jednání, trpí jeho rozhodnutí*

jinou vadou řízení před soudem, jež mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí, a je důvodem pro zrušení tohoto rozhodnutí podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“.

Vzhledem k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu se již Nejvyšší správní soud dalšími důvody uvedenými v kasační stížnosti nezabýval. Pro nadbytečnost se nezabýval ani stěžovatelovou žádostí o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti; její odkladný účinek totiž plyne automaticky z § 32 odst. 5 zákona o azylu.

III.

Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. července 2009

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu